

Urzh an Erminig

Urzh an Erminig krouet e 1381 a zo unan eus koshañ urzhioù brezel hag enor en Europa.

E 1344 e krou Edouarzh III a Vro-Saoz urzh « Marc'hegerien Sant Jord », ha goude-se hini ar Gabestrell e 1348. Yann II, e Bro-C'hall a grou e 1351 Urzh ar Steredenn. E 1430, eo hini ar C'hreofñ aour gant Dug Bourgogn ha damc'houde hini ar Greskenn gant Reun Añjev e 1448.

Yann V, dug Breizh, en deus bet c'hoant dre sevel Urzh an Erminig da ziskouez pouez an dugiezh war an noblañs hag ar youl da vezañ unanet tro-dro dezhañ.

Degemeret e vez merc'hed ha partabled en Urzh. Ar varc'hegez kentañ eo Janed Navarra hag an eil eil Janed Albret, kontez Richmond hag e 1447 Izabel Skos, dugez Breizh.

Evel an holl urzhioù marc'hegiezh eo bet berzet Urzh an Erminig gant reveulzi bro-C'hall hag ar c'holier diwezhañ a oa war bez Yann IV e iliz-veur Naoned a zo bet distrujet.

Distro an Erminig

E 1972, ar senedour Georges Lombard a gemeras lec'h René Pleven e penn ar Celib hag evit trugarekaat anezhañ en anv Breizh a-bezh en deus bet ar soñj da adkemer enoradenn an dug Yann IV. Ar pal ne oa ke adsevel un « urzh » kozh met kentoc'h kaout un arouez hengounel bev.

Roet e vo ar c'holier da René Pleven d'an 29 a viz Gwengolo 1972.

E 1988 e kemeras Skol Uhel ar Vro plas ar CELIB evit trugarekaat tud – paotred ha merc'hed – o doa, dre o obererezh hag o engouestl, graet enor da Vreizh.

An Erminiged a-vremañ

E 1972 e Pondi
René PLEVEN †
E 1973 e Roma ha Roazhon
Gabriele PESCATORE †
Jean MEVELLEC †
E 1988 e Roazhon
Vefa de BELLAING †
Pierre-Roland GIOT †
Polig MONJARRET †
Henri QUEFFELEC †
E 1989 e Naoned
Bernard de PARADES †
Marivon QUEMERE-JAOUEN †
Per DENEZ †
Louis LICHOU †
E 1990 en Alre
Charles LE GALL †
Chanig LE GALL †
E. LE SCANV (GLENMOR) †
Joseph MARTRAY †
Albert TREVIDIC †
E 1991 e Kemper
Georges LOMBARD †
Robert LEGRAND †
Pierre LAURENT †
Pierre-Jakez HELIAS †
E 1992 e Sant-Maloù
Michel PHILIPPONNEAU †
Ronan HUON †
Yvonne JEAN-HAFFEN †
Jordi PUJOL
E 1993 e Dinan
Leanez Anna-Vari ARZUR †
Herry CAOUISSIN †
Yann POILVET †
Jean TRICOIRE †
E 1994 e Gwened
Ivetig an DRED-KERVELLA †
Pierre LEMOINE
Yvonig GICQUEL †
Alan STIVELL
E 1995 e Gwenrann
Jacques BRIARD †
Loeiz ROPARS †
Jean FREOUR †
Ivona MARTIN †
Lois KUTER
E 1996 e Pont 'n Abad
Pierre LE TREUT †
Rita MORGAN WILLIAMS
Joseph LEC'HVIENT †
André LAVANANT
E 1997 e Kintin

Jean-Jacques HENAFF
Jean L'HELGOUACH †
Dodik JEGOU
Raymond LEBOSSE †
E 1998 e Gwitreg
Goulc'han KERVELLA
Henri MAHO †
Pierre LOQUET
A. CORRE (N. ROZMOR) †
E 1999 e Naoned
Jean-Bernard VIGHETTI
Riwanon KERVELLA
Patrick MALRIEU
Denise DELOUCHE
E 2000 e Pondi
Tereza DESBORDES
Lena LOUARN
René VAUTIER †
Pierre-Yves LE RHUN
E 2001 e Landerne
Pierre TOULHOAT †
Rozenn MILIN
Breur Marc SIMON
Dan ar BRAZ
E 2002 e Lannuon
Henri LECUYER †
Yves ROCHER †
Michael JONES
Robert OMNES †
E 2003 e Sant-Maloù
Jean-Louis LATOUR †
Gilles SERVAT
Angèle JACQ
René ABJEAN
E 2004 e Kastell-Briant
Albert POULAIN †
Yannig BARON
Marie KERMAREC
Yann GOASDOUE
Pierre-Yves MOIGN †
E 2005 e Loktudi
Jean OLLIVRO
Ewa WALISZEWSKA
Pierre LE PADELLEC
Jean KERHERVE
E 2006 e Plañvour
Jean-Pierre VINCENT
Claudine MAZÉAS
Xavier LECLERCQ
Claude STERCKX
E 2007 e Sant-Brieg
Rhisiart HINCKS
Martial PEZENNEC †

Job an IRIEN
François LE QUEMENER †
E 2008 e Roazhon
Roger ABJEAN †
Gweltaz ar FUR
Yvonne BREILLY-LE CALVEZ
Viviane HELIAS
E 2009 e Ankiniz
Jean-Christophe CASSARD †
Tugdual KALVEZ
Yann-Fanch KEMENER
Jean-Guy Le FLOC'H
Mona OZOUF
E 2010 en Oriant
Catherine LATOUR
Annaig RENAULT †
André CHEDEVILLE †
Donatien LAURENT
E 2011 e Kemper
Andrea ar GOULH
Yann CHOUCQ
Joseph Le BIHAN
André POCHON
E 2012 e Gwengamp
Yves LAINE
Albert BOCHER †
Ivonig Le MERDY
Frères MORVAN
E 2013, Sant-Nikolaz-an-Hent
Jean-Jacques MONNIER
Yves-Pascal CASTEL
Martial MÉNARD †
Tangi LOUARN
E 2014 e Naoned
Philippe ABJEAN
N. et F. LE GARREC
Jacqueline LE GUEN
Erwan VALLERIE
E 2015 e Gwened
Philippe ARGOUARC'H
Patrick MARESCHAL
Yvon PALAMOUR
Eugène RIGUIDEL
E 2016 e Karaez
Nolwenn KORBELL
Jean CEVAER
Yann-Fañch JACQ
Mikael BODLORE-PENLAEZ
E 2017, Sant-Ke-Porzh-Olued
Mari RIOUAL
Loeiz ELEGOET
Alan an NOAC'H
Joel AUVIN (NONO)

Thierry Simelière,
Maer Sant-Ke-Porzh-Olued
Bez-prezidant Kuzul departamant
Aodoù-an-Hanternoz

ha Patrick Malrieu
prezidant Skol Uhel ar Vro
a zo laouen ouzh ho pediñ da

lid Koler an Erminig

d'ar Sadorn 16 a viz Gwengolo 2017
da 15 eur

e Kreizenn ar C'hendalc'hioù
10, bali ar Jeneral De Gaulle
22410, Sant-Ke-Porzh-Olued

Roll-devezh

15 e : Degemer

15.30 e : **Lid Koler an Erminig**

Roet e vo ar c'holier da
Mari RIWAL
Loeiz ELEGOED
Alan an NOAC'H
Joel AUVIN (NONO)

Ha roet **Medalenn Skol Uhel ar Vro** da
Levraoueg niverel ETBE
(*Ensavadur teuliaouiñ breizhek hag europat*)

Kêr, park tematek war Istor Breizh

CanalBreizh,
ar skingomz-web kentañ sonerezh Breizh

19 e : Koktel

Digor eo an abadenn d'an holl, evit bezañ sur da gaout plas eo fur reiñ
e anv dre bostel, a-raok an 9 a viz Gwengolo, da :
icb@skoluhelarvro.bzh

pe skrivañ da

Skol Uhel ar Vro,
Ti ar vro, 3 straed al lezenn, 56000 Gwened.

Loeiz Elegoed (Sant-Neven, Lesneven, 1942)

Goude bezañ graet studioù istor eo deuet da vezañ kelenner ha soutenet en deus un dezenn : *Sant-Neven, buhez ha diskar ur sevenadur en ur barrez a vro Leon* (e 1980), dindan renerzh Yves Le Gallo. Skrivet en deus ivez *Hendadoù ha teroueroù* (1990) hag ul levr a bouez diwar-benn tud uhel bed ar beizanted e Leon-Uhel : *ar Juloded* (1996).

War goulenñ rektorelezh Roazhon en deus skrivet un dornlevr istor Breizh a zo bet dasparzhet er skoloù : *Breizh, un istor, un embannadur e galleg (CRDP, 1998)* hag unan e brezhoneg (TES, 1999).

un istor, un embannadur e galleg (CRDP, 1998) hag unan e brezhoneg (TES, 1999).

Kenderc'hel a ra gant e labour reiñ d'anavezout istor Breizh en ur skrivañ pennadoù e levrioù a-stroll pe diwar-benn danvezioù resis (dre genlabourat e Skol Uhel ar Vro e rann ar relijion da skouer). Levrioù en deus skrivet eñ e-unan ivez (*Bro Leon. Istor ha douaroniezh a-vremañ, Ar Vro Bagan, Istor ha douaroniezh a-vremañ* (Palantines 2013).

Degas a ra bremañ e anaoudegezh hag e varregezh war an istor hag ar brezhoneg d'ar skolioù dre genlabourat gant ti-embann ar skolioù (TES). Estreget bezañ ur brezhoneger ampart, un istorour aketus, ur furcher dielloù pizh, ez eo ivez ur pedagogour eus ar c'hentañ, barrek da zisplegañ fraezh ha sklaer danvezioù ledan ha kemplezh.

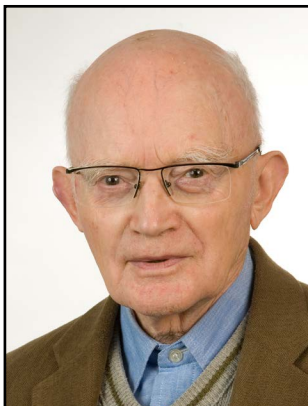
Mari Riwal (Kemper, 1955)

Ganet eo bet en un tiegezh a gemere perzh e kevredigezhioù sevenadurel breizhat a bep seurt. Kelennerzh a vicher anezhi, gouestlet he deus hec'h amzer vak d'ar c'helc'hioù keltiek (e Pont-Aven, Kemper, Pont-n-Abad) en ur gemer perzh e kement obererezh a oa : dañsoù, dilhad, korollouriezh, stummañ an izili, devezhioù studi, mont-en-dro ar ar gengevredigezh War 'l leur, mererezh Gouelioù Kerne (abaoe 1980), plac'h a youl vat (e gouelioù a bep seurt, festivalioù, strolladoù kanañ, diskouezadegoù ha labourioù mirdioure evel er mirdi bigoudenn...), ezel eus bodadoù barn e kenstrivadegoù, prezegenoù...

A drugarez da emouestl padus tud evel Marie-Christine eo bet kemmet ar sell negativel a oa war Breizh goude ar brezel en unan pozitivel hag a grou liammoù sokial etre an holl rummadoù tud. Un anadenn gevredigezhel a ya en tu-hont d'an dachenn sevenadurel strizh hag a ro lañs n'eo ket hepenken da ekonomiezh ar vro met ivez d'ar youl da vestroniañ un amzer da zont dibabet diouzh talvoudoù sokial ha kenedus Breizh.

Alan an Noac'h (Plogoneg, 1932)

Ar skeudenn wellañ a c'heller ober eus Alan an Noac'h eo hini un den dedennet gant danvezioù a bep seurt hag a labour, itik d'al labour, sioul ha dizehan ! Ar brezhoneger a zo anezhañ en deus dastumet pinvidigezh an hengoun dre gomz er Porzhe.

E Loudieg emañ o chom, ha lakaet en deus war wel pinvidigezh sevenadurel ar c'horn-bro-se na oa ket anavezet pe nebeut betek neuze. Embannet ez eus bet pemp levrenn hep ankounac'haat e genlabour da *niverenn 4 Dastum* (1976) diwar-benn Bro Loudieg. Kemer perzh e kelc'h keltiek Loudieg a roas an tu

dezhañ da studiañ dañsoù, boazioù hag hengounioù tud ar vro.

Met ar c'hoant da c'houzout bepred muic'h a gas anezhañ war hent Istor ar c'horn-bro : *Loudieg, kronikennoù* (1887), *Distrig Loudieg e-pad Dispac'h 1789* (1988 ha 1989), *Al lienoù (Breizh)* (1992), *Hiberneiz : enbroidi Iwerzhon e Breizh er 17vet ha 18vet kantved*, 3 levr embannet gant Skol Uhel ar Vro abaoe 2006. Dedennet eo gant ar brezhoneg hag un ezel oberiant eo eus rann Yezh ha yezhoniezh Skol Uhel ar Vro.

Joël Auvin, Ilesanvet Nono (Zinzag-Lokrist, 1949)

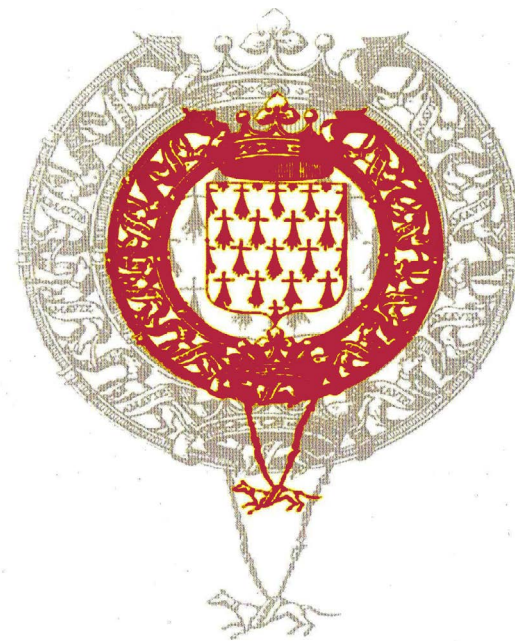
Ma n'eo ket anavezet ar c'helenner prederouriezh gant an darn vrasañ eus an dud... piv e Breizh ne oar ket piv eo Nono, an treser ?

Tresañ a ra Nono war don ar fent ha kroget e oa da zuañ mogerenoù ar skolveur e Roazhon e 1970. Koulz lavarout dibosupl eo ober ur roll klok eus an holl levrioù, stourmoù ha festoù-noz en deus graet tresadennoù evito (a youl vat), eus an holl c'helaouenoù gant tresadennoù a denne da geleier ar mare (*Pobl Vreizh, Le Canard de Nantes à Brest, Frilouz, Ouest-France, le Télégramme...*).

Le Canard de Nantes à Brest, Frilouz, Ouest-France, le Télégramme...

Darn eus e dresadennoù a zeuio da vezañ glad rummataet gant an Unesco... Piv n'anavez ket Job-lak-e-barzh, an hini a eve buanoc'h eget e skeud ? E dresadennoù flemmus a zo hon mirdi broadel deomp-ni....

Setu tost d'un hanter kantved e tres Istor Breizh, an darvoudoù joaus ken-koulz hag ar re zoanius, an trec'hioù hag ar stourmoù. Follennata karnedoù Nono a zo adreiñ buhez d'an istor a-vremañ, e sell a zo bepred ken bev, ken denel ha ken lemm...morse droukflemmus !

Pedadenn da Lid Kolier an Erminig

Sadorn 16 a viz Gwengolo 2017
e Kreizenn ar C'hendalc'hioù
10 bali Jeneral de Gaulle
22410, Sant-Ke-Porz-Olued

SKOL-UHEL AR VRO
INSTITUT CULTUREL
DE BRETAGNE